

Úloha č. 3 – Pověst o napraveném hejtmanovi¹⁰

Text úlohy *Pověst o napraveném hejtmanovi* vybrala jedna z účastnic semináře z článku na internetu, který uveřejnil Liberecký deník. Text se nám líbil, ale zjistili jsme, že je k němu velmi obtížné vytvořit soubor otázek, které by pokrývaly různé postupy porozumění. Proto jsme k původnímu textu ještě přidali mapu.

Původně jsme se s učiteli domnívali, že by mohlo jít o text informativní, avšak pověst může být částečně smyšlená a obsahuje velmi málo konkrétních informací, zatímco informativní text v rámci koncepce PIRLS by se měl zabývat různými stránkami skutečného světa a měl by obsahovat dostatečný počet informací.

Pověst o napraveném hejtmanovi

Zámek Lemberk

(Doplňkový článek k prouce a vlastivědě pro 3., 4. třídu)

Liberecký kraj – V osmnáctém století, když zámek Lemberk nebyl trvale obýván šlechtou a kdy naší zemi vládl císař Josef II., měl celé panství na starosti pouze hejtman. Ten proslul svojí krutostí a poddané často bil, zvláště když se ráno nedostavili k robotním pracím, a nutil je pracovat i mimo stanovené robotní povinnosti.

Sedláci museli z okolních vesnic jezdit se svými vozy na robotu do leberského dvora poblíž zámku. Jednou stalo se, že mladý pacholek z Janovic ráno zaspal a s vidinou krutého hejtmana hnal nemilosrdně své koně ke dvoru, aby stihl začátek roboty. Na půli cesty spatřil stát u silnice neznámého vznešeného pána, který mu ukazoval, aby zastavil.

Neznámý cizinec se jej zeptal: „Kam tak rychle jedeš?“ Mladý pacholek jen drze odsekl: „Musím být ve dvoře včas, jinak dostanu strašný výprask od hejtmana. Již tak to kvůli povídání s vámi, pane, nestihnu.“

Cizinec pokýval hlavou a nastoupil bez ptaní do vozu se slovy: „Neboj se, však já to tvé zdržení hejtmanovi vysvětlím.“ Mladík se jen ušklíbnul a pobídl koně. Jakmile přijeli do dvora, vyběhl hejtman a začal pacholka bít karabáčem. Když mladíkovi začala po bílé košili téci rudá krev z rozsekaného obličejce a hejtman řval cosi o vězení, došla pánovi trpělivost a hlasitě zakřičel: „Tak dost!“ Hejtman si teprve teď všiml pána v honosném plášti se stříbrnými knoflíky a pozorně si ho prohlédl. Na chvíli se zarazil, ale vzápětí spustil: „Neplete se do toho, cizince, já jsem tu hejtmanem a vaše slova ani stříbrné knoflíky mi v mém počínání zabránit nemohou!“ Cizinec zrudnul, rozepnul si plášť a zeptal se: „Ani knoflíky samotného císaře?“ Na jeho šatech se zablýštila zlatá hvězda a hejtman poznal, že se protivil samotnému císaři Josefu II. Padl na kolena a prosil o odpuštění. Sliboval, že již nikdy poddané neuhodí a bude vždy jednat podle práva a spravedlnosti.

Jestli hejtman své sliby dodržel a skutečně se změnil, pověst neříká. Není ani jisté, zda je pověst pravdivá. Ale to, že císař Josef II. leberské panství doopravdy navštívil, potvrzují staré zprávy. Přijel tam z Hrádku přes Horní Sedlo v doprovodu mnoha šlechticů a vojáků, z nichž nelze nepřipomenout slavného Gideona Laudona, generála známého z lidových písní.

¹⁰ Pověst o napraveném hejtmanovi. *Liberecký deník* (online). 2012 [vyšlo 2012-08-01; cit. 2013-02-18].

Dostupný z [www <http://liberecky.denik.cz/z-regionu/povest-o-napravenem-hejtmanovi-20120801.html>](http://liberecky.denik.cz/z-regionu/povest-o-napravenem-hejtmanovi-20120801.html)